

Демидюк Ю. С.
аспірантка,
Державний заклад «Державна екологічна академія
післядипломної освіти та управління»

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-285-5-15>

НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВИЙ РОЗВИТОК АГРОСФЕРИ – КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР У ФОРМУВАННІ ПРИЙНЯТНОГО РІВНЯ АГРОЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ПІСЛЯВОЄННІЙ УКРАЇНІ

На Саміті ООН зі сталого розвитку в межах 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку в 2015 році було затверджено 17 Цілей сталого розвитку, однією з яких є пом'якшення наслідків зміни клімату. Більш як 110 країн зобов'язались перейти до вуглецевої нейтральності. Зокрема Україна планує зробити це до 2060 року. На сьогоднішній день в Україні прийнято декілька базових документів, серед яких Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року [1] та Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів і запропонована Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року [2]. Основною ідеєю стратегії низьковуглецевого розвитку є скорочення викидів вуглецю і збільшення його поглинання. Вуглець являється компонентом гумусу, запаси якого постійно змінюються під впливом антропогенних чинників на землі сільськогосподарського призначення і втрата гумусу призводить до викидів вуглецю.

Різні типи і сорти сільськогосподарських культур чинять вплив різної інтенсивності і мають різний рівень антропогенного навантаження на ґрунтовий покрив, що в свою чергу змінює запаси вуглецю.

Забезпечення низьковуглецевого землекористування (у процесі агропробудовної діяльності) базується на аналізі впливу, який завдають антропогенні чинники на землі сільськогосподарського призначення. Маючи чітке уявлення про їх характер і взаємовплив

з'являється можливість до контролю та управління запасами вуглецю в сільськогосподарських ґрунтах.

Логічним є те що низьковуглецеве землекористування відкриває великі можливості для збільшення та збереження запасів гумусу в ґрунтах, а найважливішим є збереження з поступовим відновленням агроресурсного потенціалу вцілому. За оцінкою Бутрим О. В. – лісостепова зона є найбільш перспективною щодо відновлення запасів вуглецю у резервуарі мінеральних ґрунтів сільськогосподарських земель, можливості збільшення становлять більше 167%. Наступною за перспективою збільшення запасів вуглецю у ґрунтах є зона Полісся, з можливим збільшенням вуглецю на 127%. Майже 117% – це розрахункове значення для зони степу. На підставі цих розрахунків можна оцінити потенційний обсяг фінансових інвестиційних надходжень при умові запровадження вуглецевого ринку в секторі землекористування а саме на рівні 3–3,5 млрд дол. США (до 2050 р. – до 5 млрд дол. США), що залежить від встановленої (фіксованої) ціни за тону абсорбованого CO₂ [3].

Для відновлення і збереження агроресурсного потенціалу України, основні зусилля аграрної політики мають бути спрямовані на підтримку вітчизняного виробництва з подальшим реформуванням організаційно-економічних зв'язків в сільському господарстві. Необхідним є досягнення збалансованого землекористування зі збереженням рентабельності агровиробничих підприємств. Дієвим способом досягнення таких цілей є запровадження низьковуглецевого землекористування з попереднім впровадженням цілої системи землеохоронних заходів, які в свою чергу забезпечать безвідємний баланс вуглецю в ґрунтового резервуарі. Такий інструмент, як внутрішня торгівля набутими одиницями абсорбції підвищує капіталізацію с/г угідь та потенційно створює допоміжне джерело грошових надходжень до агровиробничого сектора економіки. Низьковуглецеве сільськогосподарське землекористування – є ключовим фактором у формуванні прийняттого рівня агроекологічної безпеки.

Військова агресія несе загрозу стратегічним цілям зі збереження біорізноманіття, призводить до зменшення потенціалу поглинання парникових газів, посилює процес опустелювання та деградації,

особливо на землях сільськогосподарського призначення, а наслідки збройного вторгнення матимуть тривалий негативний вплив на здатність національної економіки запобігати та адаптуватися до зміни клімату.

Список використаних джерел:

1. Розпорядження КМУ від 7 грудня 2016р № 932-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2016-%DI%80>.

2. Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року. URL: <https://menr.gov.ua/news/31815.html>.

3. Бутрим О. В. Теоретико-методологічні основи формування внутрішнього вуглецевого ринку в контексті збалансованого розвитку агросфери : монографія / за ред. О. І. Дребот. Київ : ТОВ «ДІА», 2018. 360 с.